

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

A1. (15 μονάδες)

Γνωρίσματα ενός εκπαιδευμένου ανθρώπου στην ανάλυση τηλεοπτικού λόγου:

Θα είναι συνειδητός, κριτικός, απαιτητικός, θα γνωρίζει να συλλέγει, να επιλέγει και διαλέγει, να συγκρίνει, να διακρίνει και να κατακρίνει κάθε φορά που κάποιος αποφασίζουν να καταρρακώσουν την αξιοπρέπειά του ή να υποβαθμίσουν την νοημοσύνη του και την αισθητική του αντίληψη.

A2. (10 μονάδες)

Η συνέντευξη γίνεται με ερωταποκρίσεις, γεγονός που επιτρέπει την λογική πορεία και οργάνωση του κειμένου με βάση την κάθε ερώτηση, η οποία κατευθύνει την παρουσίαση του θέματος. Ο αναγνώστης παρακολουθεί την εξέλιξη του θέματος με ευκολία και αντιλαμβάνεται όλες τις προτεινόμενες όψεις του.

A3. (25 μονάδες)

Ύφος λόγου: σοβαρό, απρόσωπο, πληροφοριακό – γ' ρηματικό πρόσωπο στην επιχειρηματολογία, ενδεχομένως α' ενικό ρηματικό πρόσωπο στις προσωπικές τοποθετήσεις – λεξιλόγιο επίσημο –προσφώνηση.

Εισαγωγή/πρόλογος: η γλώσσα κώδικας επικοινωνίας σημαντικός

Κύριο Θέμα: Βασικές δραστηριότητες των νέων στις οποίες είναι απαραίτητη η σωστή χρήση της γλώσσας.

- Καθημερινή επικοινωνία, διαπροσωπικές σχέσεις, επικοινωνία στην εργασία.
- Ανάγνωση και κατανόηση άρθρων των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.
- Μελέτη επιστημονικών κειμένων.

Τρόποι που κρίνεις πως συμβάλλουν στην καλλιέργεια της γλώσσας:

- Μελέτη βιβλίων, φροντισμένων γλωσσικά κειμένων.
- Συνειδητά σωστή γλωσσική χρήση στον προφορικό και γραπτό λόγο.
- Εμπλουτισμός του λεξιλογίου.

Παρατήρηση: Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να εμπλουτίσουν τα επιχειρήματά τους με παραδείγματα από την εμπειρία τους.

Επίλογος: Ανακεφαλαίωση-Αποφώνηση

B1. (15 μονάδες)

Συζητούν ο στρατιώτης Σβέικ και ο δήμαρχος Βάνεκ. Ο στρατιώτης Σβέικ θέλει να εξασφαλίσει κατάλυμα και τρόφιμα για τους συστρατιώτες του ενώ ο δήμαρχος δεν θέλει να τους βοηθήσει και προσπαθεί να αποφύγει αυτή την προσφορά βοήθειας στους στρατιώτες. Ο στρατιώτης Σβέικ είναι αποφασισμένος να εξασφαλίσει αυτή τη βοήθεια, γι' αυτό φτάνει να απειλήσει τον δήμαρχο σε περίπτωση που δεν τους βοηθήσει. Ο δήμαρχος προσπαθεί να αποφύγει αυτή την ευθύνη, αλλά είναι φοβισμένος και μπρος στην απειλή υποχωρεί.

B2. (10 μονάδες)

Η διαλογική μορφή του κειμένου εξυπηρετεί την καλύτερη παρουσίαση των ηρώων και των γεγονότων. Η αναπαραστατική δύναμη του ευθύ λόγου δημιουργεί την εικόνα της σκηνής στο μυαλό του αναγνώστη, προσδίδοντας δραματικότητα στο κείμενο.

B3. (25 μονάδες)

1. Θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης

— Μια φορά κι έναν καιρό — άρχισε ο Σβέικ — καλή ώρα σαν κι εμάς μια περίπολος πήγε σ' ένα χωριό στο δήμαρχο να βρει κατάλυμα... Κι αυτός δεν τους βρήκε.

— Και... και τότε τι έγινε; ρώτησε ο Βάνεκ.

— Τον κρέμασαν στο πιο εκεί δέντρο, που από τότε ονομάστηκε «δέντρο του δήμαρχου»...

Ο στρατιώτης Σβέικ βλέποντας πως ο δήμαρχος δεν έχει διάθεση να τους δώσει ένα κατάλυμα που ζήτησαν, αποφασίζει με εκβιαστικό τρόπο να το καταφέρει. Χωρίς πολλά λόγια απείλησε τον δήμαρχο με έμμεσο τρόπο, αφηγούμενος το παράδειγμα ενός άλλου

δημάρχου που τον κρέμασαν σε ένα δέντρο, όταν κι εκείνος δεν βοήθησε στρατιώτες. Το αποτέλεσμα αυτής της έμμεσης απειλής διατυπωμένης με λίγα και απλά λόγια ήταν να σπεύσει φοβισμένος ο δήμαρχος να προσφέρει τη βοήθεια που μέχρι πριν είχε αρνηθεί. Μου άρεσε το σημείο (ο/η μαθητής/-τρια μπορεί να υποστηρίξει ό,τι αποφασίσει) του κειμένου όπου ο δήμαρχος για να αποφύγει τους στρατιώτες προσποιήθηκε πως είναι γυναίκα — *Οι Ρώσοι με κατάστρεψαν, τα παιδιά μου έχουν ευλογία κι ο άντρας μου που έφυγε στο μέτωπο μου είπε να μην ανοίγω σε κανέναν*. Είναι εντυπωσιακό πως ο δήμαρχος για να μην βοηθήσει τους στρατιώτες λέει ψέματα-βλέπουμε άλλη μια δύναμη της γλώσσας.

ή

2. Θέμα δημιουργικής γραφής

Σε α' ενικό ρηματικό πρόσωπο ο δήμαρχος καταγράφει σκέψεις και συναισθήματα:

- Φοβήθηκα όταν είδα τους στρατιώτες – δεν είχα τη δυνατότητα ούτε και τη διάθεση να τους δώσω τα ελάχιστα τρόφιμα που έχουν απομείνει.
- Προσποιήθηκα πως είμαι γυναίκα-ήταν η μόνη λύση, για να τους αποφύγω.
- Έπειτα όμως με την απειλή πως θα με κρεμάσουν, εκεί φοβήθηκα πραγματικά και υποχώρησα.
- Με λίγες κουβέντες κατάφερε ο στρατιώτης να με τρομάξει τόσο, ώστε να εξασφαλίσει αυτό που ήθελε.
- Τι τρομερός είναι ο πόλεμος! Πόσο απάνθρωπους μας έχει κάνει!
- Τι δυνατή είναι η γλώσσα! Πόσο εύκολα μπορεί κάποιος να επιβάλλει αυτό που θέλει με λίγες μόνο λέξεις!